

نقش سازمان نظام مهندسی ساختمان در تحقق سیاست‌های کلان صنعت ساختمان

گفت‌وگو با سید مهدی هاشمی

دکترای عمران، رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام
s.mahdi.hashemi@iran.ir

اقتصادی و مالی، مسائل فنی و ایمنی، چالش‌های اجتماعی و محیط زیستی و نواقص حقوقی و قانونی نشان داد که رویکردهای پراکنده و بخشی پاسخگوی نیازهای پیچیده صنعت ساختمان نیست. بنابراین، سیاست ملی با اهداف یکپارچه‌سازی مدیریت ساخت و ساز، ارتقاء کیفیت و ایمنی، ساماندهی بازار مسکن، توسعه پایدار و تقویت فناوری و صنعتی‌سازی تدوین شد.

۴. سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان یک نهاد تخصصی غیردولتی چه جایگاهی در اجرای این سیاست‌های کلی دارد؟ آیا نقش فعلی آن را کافی می‌دانید؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان نه تنها به عنوان بازوی فنی دولت در تدوین سیاست‌ها عمل می‌کند، بلکه با ایفای نقش ناظر و مجری تضمین می‌کند که سیاست‌های مصوب قابل اجرا، ایمن و همساز با پیشرفت‌های فنی باشند. سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان نهاد تخصصی و صنفی مهندسان و فعالان حوزه ساخت و ساز، نقش چندوجهی در تدوین سیاست‌های کلان این حوزه ایفا می‌کند. ارائه مشاوره تخصصی به نهادهای سیاست‌گذار از طریق مشارکت در کارگروه‌های فنی وزارت راه و شهرسازی، مجلس و سایر نهادهای مرتبط برای تدوین استانداردها و مقررات ملی ساختمان، ارائه پیشنهادهای کاربردی در حوزه‌هایی مانند مقررات ملی ساختمان، ایمنی سازه‌ها و بهینه‌سازی مصرف انرژی، نظارت و ارزیابی فنی سیاست‌ها از طریق بررسی پیامدهای اجرایی سیاست‌های پیشنهادی از منظر فنی، ایمنی و مهندسی، نظارت بر حسن اجرای قوانین (مانند

اجتماعی و زیست محیطی کشور دارند.

۲. فرایند تدوین سیاست‌های کلی در حوزه مسکن و ساختمان چگونه است و چه نهادی در این مسیر بیشترین نقش تخصصی را ایفا می‌کند؟

تدوین سیاست‌های حوزه مسکن معمولاً با طی مرحله مطالعات، نیازسنجی و بررسی آمارهای جمعیتی، اقتصادی و اجتماعی توسط مراکز پژوهشی مرکز آمار ایران، پژوهشکده راه و شهرسازی، مرحله تهیه پیش‌نویس سیاست‌ها با نقش آفرینی وزارت راه و شهرسازی به‌ویژه معاونت مسکن و ساختمان و شورای عالی مسکن و مشارکت نهادهایی مانند سازمان ملی زمین و مسکن، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها انجام می‌شود. این فرایند با هماهنگی بین نهادهای حاکمیتی، اجرایی و پژوهشی انجام می‌شود تا سیاست‌ها جامع و عملیاتی باشند.

۳. چه خلأها یا چالش‌هایی در نظام ساخت و ساز کشور موجب شد که نیاز به تدوین سیاست‌های کلی در این حوزه احساس شود؟

چالش‌های ساختاری و مدیریتی، مشکلات

تقویت تولید داخلی استفاده از مصالح و نیروی کار داخلی برای رونق اقتصادی و خودکفایی تنظیم و تدوین شده است.

۱. لطفاً بفرمایید سیاست‌های کلی نظام در حوزه صنعت ساختمان با چه رویکرد و هدف‌گذاری‌هایی تدوین شده‌اند و چه جایگاهی در تحقق اهداف کلان کشور دارند؟

در مورد سیاست‌های کلی نظام در حوزه صنعت ساختمان با رویکردهای کلان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- توسعه پایدار و مقاوم‌سازی با تأکید بر ساخت وسازه‌های ایمن، مقاوم در برابر زلزله و سایر مخاطرات طبیعی.

۲- افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها با استفاده از فناوری‌های نوین، صنعتی‌سازی ساختمان و کاهش اتلاف منابع.

۳- تأمین مسکن مناسب برای اقشار مختلف جامعه، به‌ویژه گروه‌های کم‌درآمد.

۴- حفظ محیط‌زیست و کاهش مصرف انرژی و استفاده از مصالح سازگار با محیط‌زیست.

۵- تقویت تولید داخلی استفاده از مصالح و نیروی کار داخلی برای رونق اقتصادی و خودکفایی تنظیم و تدوین شده است.

لذا با تکیه بر اینکه صنعت ساختمان در نيل به اقتصاد مقاومتی نقش دارد و از محورهای اصلی اشتغال‌زایی و رشد اقتصادی به‌شمار می‌رود، همچنین با ساخت وسازه‌های ایمن و مقاوم، کاهش خطرات ناشی از حوادث طبیعی و بحران‌ها امنیت ملی پدیدار می‌شود، صنعت ساختمان در تحقق اهداف کلان کشور نقش ایفا می‌کند.

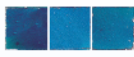
این سیاست‌ها در اسناد بالادستی مانند سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، قانون برنامه پیشرفت و سیاست‌های کلی مسکن مورد تأکید قرار گرفته‌اند و نقش مهمی در تحقق اهداف کلان اقتصادی،

نهادهای تخصصی و مردمی و گزارش‌های مستقل مراکز پژوهشی، نظارت صنفی توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان، گزارش‌ها دریافت و جمع‌بندی شود. با اجرای منظم این سازوکارها، می‌توان شفافیت، پاسخ‌گویی و بهبود مستمر در تحقق سیاست‌های کلان ساخت و ساز را تضمین کرد.

۷. چه انتظاراتی از سازمان نظام مهندسی ساختمان در افق اجرای کامل سیاست‌های کلی صنعت ساختمان دارید و چه اصلاحاتی را ضروری می‌دانید؟

سازمان نظام مهندسی ساختمان به عنوان نهاد تخصصی، ناظر و اجرایی، نقش محوری در تحقق اهداف کلان صنعت ساختمان دارد. در افق پیش‌رو، انتظارات اساسی از این نهاد شامل ارتقای کیفیت ساخت و ایمنی سازه‌ها، تحول در نظام آموزش و صدور پروانه‌ها، نقش فعال در سیاست‌گذاری و اصلاح قوانین، تسهیل دسترسی به مسکن مقرون به صرفه، تقویت مسئولیت‌پذیری اجتماعی و محیط‌زیستی است. سازمان نظام مهندسی ساختمان باید از یک نهاد نظارتی صرف به سازمانی پیشرو در تحول صنعت ساخت تبدیل شود. این تحول نیازمند اصلاح ساختار، به‌روزرسانی دانش فنی، شفاف‌سازی و پاسخ‌گویی و انطباق با استانداردهای جهانی است. با این اصلاحات سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌تواند ساختمان‌های ایمن، پایدار و مقرون به صرفه را به عنوان میراثی برای نسل‌های آینده تضمین کند.

سیاست ملی با اهداف یکپارچه‌سازی مدیریت ساخت و ساز، ارتقاء کیفیت و ایمنی، ساماندهی بازار مسکن، توسعه پایدار و تقویت فناوری و صنعتی سازی تدوین شد.

در ساختمان‌های بزرگ، اصلاح نظام مالی و انگیزشی، تشویق بانک‌ها و بیمه‌ها به حمایت از پروژه‌های پایدار با نرخ‌های ترجیحی، راتقویت‌کند. سازمان نظام مهندسی ساختمان با تقویت مقررات، نظارت دقیق، آموزش و ترویج فناوری‌های نوین می‌تواند نقش محوری در تحقق اهداف بهبود بهره‌وری انرژی و کیفیت ساخت ایفا کند. این امر نیازمند همکاری دولت، بخش خصوصی و جامعه مهندسی است تا ساختمان‌ها نه تنها ایمن، بلکه کم‌مصرف، پایدار و همسو با محیط‌زیست باشند.

۶. در سیاست‌های کلی، نقش فناوری‌های نوین، پایداری و مقاوم‌سازی در برابر حوادث طبیعی چگونه دیده شده و آیا سازمان نظام مهندسی ساختمان می‌تواند تسهیل‌گر این امور باشد؟

برای اطمینان از اجرای مؤثر سیاست‌های کلان در حوزه ساخت و ساز، نظام‌های پایش، ارزیابی و اصلاح مستمر ضروری هستند. برای این امر پیش‌بینی‌هایی شده است تا از طریق نظام پایش مبتنی بر شاخص‌های کمی، جمع‌آوری داده‌های آماری توسط مراجع رسمی، ارزیابی دوره‌ای توسط نهادهای ناظر مانند سازمان برنامه و بودجه، گزارش‌دهی وزارت راه و شهرسازی، مشارکت

مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان) در زمینه صرفه‌جویی انرژی، انعکاس نظرات و چالش‌های مهندسان، سازندگان و مشاوران به نهادهای تصمیم‌گیر، پیشنهاد اصلاح قوانین دست‌وپاگیر یا ناکارآمد در حوزه ساخت و ساز، برگزاری دوره‌های آموزشی برای ارتقاء دانش فنی فعالان صنعت ساختمان، ترویج فناوری‌های نوین از طریق انتشار دستورالعمل‌های فنی، نقش‌های مهمی برعهده دارد.

۵. یکی از محورهای مهم در سیاست‌های کلی، ارتقاء بهره‌وری انرژی و کیفیت ساخت است؛ چه الزاماتی برای تحقق این محور باید در سازمان نظام مهندسی ساختمان تقویت شود؟

برای تحقق سیاست‌های ملی در زمینه بهبود مصرف انرژی و کیفیت ساخت، سازمان نظام مهندسی ساختمان باید تقویت مقررات و استانداردهای ساختمانی و اجرای دقیق‌تر مباحث ۱۹ (صرفه‌جویی انرژی) و ۱۸ (عایق‌بندی) مقررات ملی ساختمان، به‌روزرسانی استانداردها متناسب با فناوری‌های نوین، نظارت مؤثر بر اجرای پروژه‌ها و تقویت سیستم‌های بازرسی فنی، توسعه آموزش و فرهنگ‌سازی، اجباری شدن دوره‌های تخصصی بهره‌وری انرژی برای مهندسان، ناظران و مجریان، ترویج ساخت و ساز پایدار از طریق کارگاه‌های آموزشی برای سازندگان و سرمایه‌گذاران، آگاه‌سازی عمومی درباره مزایای ساختمان‌های کم‌مصرف از طریق رسانه‌ها و سامانه‌های اطلاع‌رسانی، تسهیل استفاده از فناوری‌های نوین، تشویق به کارگیری مصالح سبز، حمایت از ساخت و ساز صنعتی، پیاده‌سازی سیستم‌های مدیریت هوشمند انرژی (BMS)